

Smrt štirih članov slovenske družine-Napetost v Avstriji

ŽALOSTNA SMRT ŠTIRIH ČLANOV ISTE SLOVENSKE DRUŽINE. — PETI ČLAN UŠEL SMRTI. — SLOVENSKA NASELBINA ŽALUJE ZA ŽRTVAMI.

Eveleth, Minn. — V žalost je odeta naša lepa evelethška slovenska naselbina. V dno duše nas je vse pretresla neizrekljivo turobna žalost, ki se je odigrala v noči od 24. na 25. septembra nad tukaj dobro poznano in spoštovano slovensko rodbino Lavričev. Zvečer so se vlegli k počitku, niti najmanj ne sluteč, da se bodo prebudili v večnosti. Plin, ki so ga uporabljali za razsvetljavo, je pričel ponoči uhajati in delovati smrtonosno na speče članke družine. Umril je oče, 75 letnega starčka, Franka Lavrič; njegovo ženo, 56 let staro Johano Lavrič; njih 23 letno hčer Mary, in enega otroka, 2 leti starega Robert Frank Bradač, vnuka Mr. in Mrs. Lavrič. V hiši je spal tudi sin Frank Lavrič, 25 let star. Tudi njega je plin dosegel, a ne tako učinkovito in upati je, da bo okrevalec.

Štiri istočasni pogrebi iz iste družine je pač nad vse žalosten slučaj. Učimo pa se lahko iz njega, kako resničen je izrek, da ne vemo ne ure ne dneva. Sorodnikom pokojnikov naše najiskrenejšo sožalje.

BOJ POLICIJE S ČRNCI

Chicago, Ill. — Preteklo sredo je na neko ovadbo obkrožila policijska patrulja hišo na 4139 So. Park Ave., sedež verske sekte, imenovane Moorish Science, h kateri je pripadalo veliko število črncev našega mesta. Nenadno pa so iz hiše pričeli padati strelji, na kar je policija v enakem jeziku odgovorila. Posledica te bitke je bila, da sta bili ubiti dve osebi, en policaj in eden izmed voditeljev, trije, dva policajca in en črnc, pa so bili težko ranjeni. Aretiranih je bilo 60 oseb. — Kakor se je izkazalo, je bila ta verska sekta na zelo slabem glasu pri črnih. Njih vera je bila mešanica iz mohamedanske, budistične in konfucijske vere, malo pobarvana s krščanstvom. Njih "molitve" so obstajale iz kričanja in razgrajanja, in večkrat so se sosedje omenjene hiše pritožili čez to. Policija pa je našla tudi polno orožja v njih "cerkvi".

SMRTNA KOSA

V Kansas City, Kans. je v sredo umrl znani tamošnji slovenski pijonar Mr. George Veselich, stanujoč na 430 N. Fifth street, v starosti 55 let. V Kansas City je bival kakih 30 let in bil vnet in delaven na društvenem in farnem polju tamošnje naselbine. Bil je večkratni delegat na konvencijah KSKJ. To poletje se je mudil na obisku v Chicagi pri svojem svačku Mr. Kure, tedaj je tudi nas obiskal, še zdrav in krepak. A danes ga ni več. Take padajo naši pijonirji eden za drugim. Žalujemo družini naše iskreno sožalje, pokojniku pa R.I.P.!

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

AVSTRIJA V STISKAH

Avstrijska vlada se ustrašila težkega položaja države in odstopila. — Civilna vojna grozi državi.

Dunaj, Avstrija. — Avstrijska republika ima pred seboj težke dneve, kakršnih še ni doživela od svojega obstanka. Za zadnji četrtlet je imel državni kancler, Dr. Steerwitz, namen, da predloži parlamentu v odobritev premembo ustave, kakor jo je zahtevala nacionalistična stranka, a njegova vlada se je v zadnjem in najbolj kritičnem trenutku pokazala nad vse slabotno in je na predvečer, v sredo, javila svoj odstop. Ni se čutila, da bi bila zmožna, izvesti državo iz homatij, ki ji prete. Za moža, ki ima prevzeto Dr. Seerwitzovo mesto in sestaviti nov kabinet, je imenovan sedanji dunajski policijski načelnik, Johan Schober, ki je poznan kot "najmočnejši mož" v Avstriji. Svoječasno je že bil ministerski predsednik. V težkem času je zdaj nastopil svoje mesto, in ako bo srečno izpeljal Avstrijo iz položaja, v kakršnem se nahaja zdaj, ga bodo po pravici lahko prištevali rešiteljem domovine.

Nacionalistična armada se vedno bolj pripravlja za svoj pohod na Dunaj, ki se ima izvršiti prihodnjega nedeljo. Da se bo ta pohod izvršil, je skoraj gotova stvar, kajti izpremeniti ustavo v tako kratkem času je težko izvedljivo. Socialistična armada se enako pripravlja na obrambo, in ako ne bo Schober prejel kaj izvanrednega ukrenil, bo neizbežno izbruhnila v nedeljo na Dunaju civilna vojna.

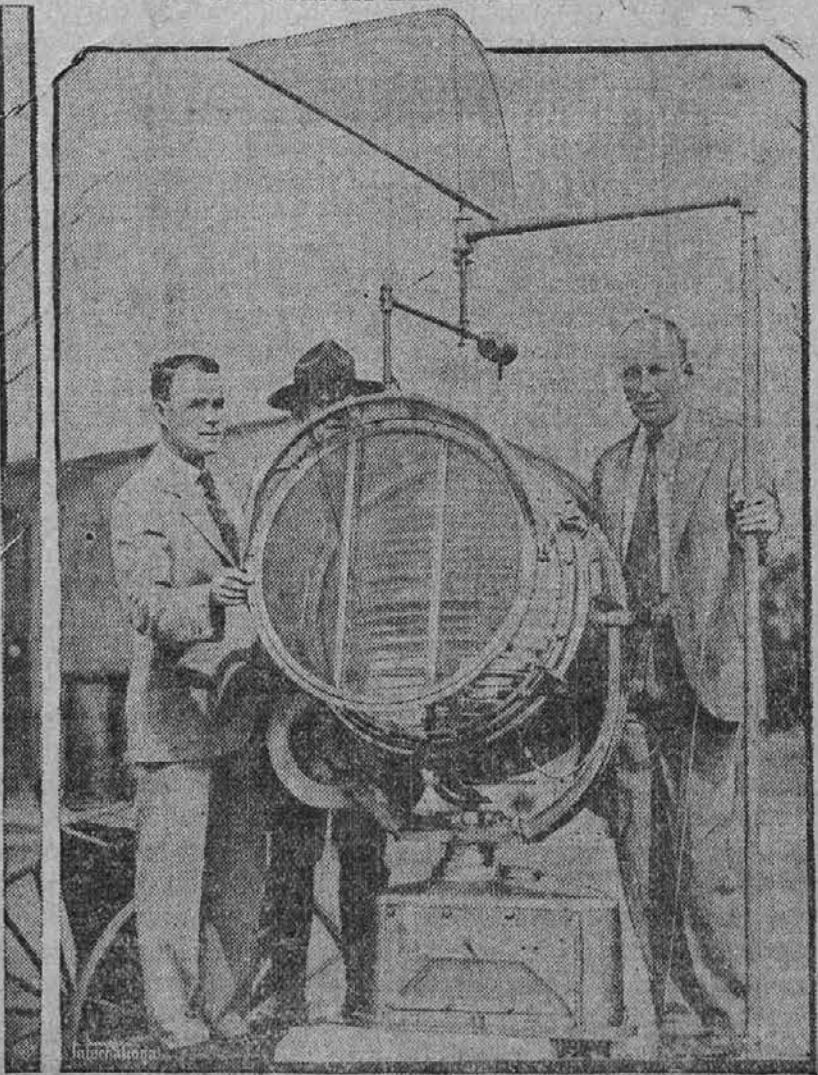
NOVI ZRAČNI POLICAJ GO-REČ V SVOJI SLUŽBI

Chicago, Ill. — Maj. R. Royce, poveljnik zračne policije, ki je bila nedavno ustanovljena v mestu Chicago, se je z vso vnemo posvetil svoji službi. Nedavno, kakor se je sam izrazil, je pregledal vsa zračna pristanišča v Chicagi, skupno 23, in od teh je našel le pet, ki so zanesljiva in odgovarjajo zahtevam varnosti. Izrekel je tudi potrebo, da bi morala država sama izdati stroške zakone za avijatike, kajti dosedanje varnostne odredbe so pod ničlo.

SIN NASLEDUJE OČETA V ZBORNICI

Montevideo, Minn. — Na posebnem zborovanju farmarsko-laboritske stranke je bilo enoglasno sklenjeno, da pokojnega kongresnika, O. J. Kvale, ki je pred dnevi v svoji hiši zgorel, nasleduje začasno njegov sin Paul. Primarne volitve za novega kongresnika se bodo vršile 9. okt., končne volitve pa 16. oktobra. Paul Kvale je izvrševal službo tajnika pri svojem očetu.

NOV SVETILNIK ZA ZRAKOPLOVCE

Aeroplanom bo pristajanje v nočnem času zelo olajšano z izumitvijo novega svetilnika. Ne bo samo kazal pristanišča, ampak tudi smer vetra, in sicer tako, da bo svojo, do dve milj dolgo luč metal vedno v tisto stran, kamor bo veter pihal. Na sliki vidimo ta svetilnik in na levi strani njegovega izumitelja, majorja Fr. Boyle.

VELIK STRAH V FLORIDI

Vihar, ki je divjal nad bahamskim otočjem, napovedan, da prihrumi v Florido. — Prebivalstvo se pripravilo. — Nevarnost ponehala.

Miami, Florida. — Prebivalstvo vzhodnega obrežja Floride je preživelo težko noč od 25. na 26. sept. Z mrzlično napetostjo so pričakovali, kdaj bo prihrul nad nje vihar, ki je divjal prejšnji dan nad Nassau, cvetočim mestom na Bahamskem otočju, in ki je bil napovedan, da se pomika v zapadni smeri proti Floridi. Prebivalstvo, tako opozorjeno, se je skrbno pripravilo za ta slučaj, kajti poznajo take viharje že iz prejšnjih izkušenj. Kateri so se zanesli na svoje hiše, so se zabarikadirali; večina pa je zapustila svoje domove in zbežala v notranost dežele. Tako se je lahko videlo cele karavane voz in avtomobilov, ki so se pomikali po cestah iz obrežnih mest proti zapadu. Po celi Floridi pa so se Rdeči križ in druge pomožne organizacije pripravile, da bodo v nesreči lahko takoj nudile pomoč.

V četrtek pa so potem z radostjo ugotovili, da je nevarnost prenehala in da se je vihar razblinil na oceanu, predno je dosegel obrežje Floride. Vendar pa prebivalstvo še ne zaupa in še vedno stoji na straži, kajti v živem spominu jim je še vihar iz l. 1926, kakor tudi iz lanskega leta.

RUSIJA NASTOPA GROZILNO

Rusija zahteva, da Kitajska preneha z napadi na ruske podanike. — Vstaja uporne kitajskega generala udušena.

Moskva, Rusija. — Ruska vlada je potom nemškega poslaštva poslala kitajski vladi noto, v kateri grozi, da bo odločno nastopila, ako se bodo še ponavljali kitajski napadi v Mandžuriji na ruske podanike; napovedala je tudi, da je izdala svojim vojaškim oblastem v Sibiriji nalog, podvzeti energične korake, da se taki napadi v nadalje preprečijo. Že pred kratkim pa je bilo poročano, da namerava Rusija obdržati svojo armado v Sibiriji na kitajski meji skozi celo zimo.

Ako bi ne bila človeška življenja tako dragocena in bi ne imel položaj tako žalostnih posledic, bi se lahko smejali nad rusko-kitajskim prekanljam. Nedavno je namreč pisala Kitajska Rusiji podobno grozljivo pismo, češ, če ne bo dala mir, da bodo Kitajci odločno nastopili. In zdaj pridejo Rusi z enakim pismom. Gospodje se igrajo po otročje na račun uboge ljudstva na tej in oni strani in prav bi bilo, da bi se to ljudstvo predramilo in udarilo po glavah onih, ki delajo te zmede, in povzročajo toliko žrtev.

Iz Kitajske se poroča, da so vladne čete potolkle armado uporne generala in da je na ta način vstaja udušena.

KRIŽEM SVETA

Hilo, Havaji. — Izvedenec v delovanju vulkanov, T. A. Jaggard, je naznanil, da obstoji velika možnost, da tekom enega meseca pričnejo bruhati trije ognjeniki istočasno, in sicer Kilauea, Manulua in Hualalai. Opozoril je prebivalce havajskega otoka, naj se pripravijo.

Pariz, Francija. — Nenadna sreča je zadela neko revno prodajalko v neki tukajšnji slaščičarni, katere ni narava obdarovala z ničemer drugim, kakor z izredno lepoto. Premožni indijski princ, Aga Khan, je prišel v prodajalno po škaflijo sladkorčkov, pri tem pa se je zagledal v lepo prodajalko in posledica tega bo ženitev v najkrajšem času.

Evansville, Ind. — Aeroplan se je izkazal kot praktično sredstvo za omejevanje požara. Nekemu farmerju se je vnel skedenj in nevarnost je bila, da bi se mu tudi hiša vžgala. Tedaj pa prileti neki aeroplan in neprestano plove med hišo in skedenjem, in s pišcem je odvrnil ogenj od hiše. Po svojem dobrem delu je nepoznan izginil.

Los Angeles, Calif. — Zdravniki si ubijajo glave nad nenavadnim slučajem. Jos. Mayott, star 54 let, ima namreč neko neznano bolezen, ki ga stalno dela manjšega. Pred osmimi leti je meril 5 čevljev 7 inčev, danes ga je pa le še 4 čevlji in 10 inčev. Zdravniki so ugotovili, da mu kosti postajajo krajše.

Budapest, Ogrska. — Hči Rasputina, ki je igral na bivšem ruskem carskem dvoru tako važno vlogo, je pri ogrski vladi vložila prošnjo za dovoljenje, da bi smela nastopiti kot plesalka na ogrskih gledališčih. Prvi ji je bila prošnja odbita, a ko jo je ponovno vložila, ji je notrani minister izdal dovoljenje.

CHICAŽANI, POZOR!

Chicago, Ill. — V noči od sobote na nedeljo bomo dobili nazaj eno uro spanja, za katerega smo bili v aprilu prikrašani. V nedeljo zjutraj ob 2. uri pričnemo namreč zopet s takozvanim zimskim časom, Standard Time. Predno se torej v soboto zvečer vlečete k počitku, pomaknite svoje ure za eno uro nazaj. — Kakor smo dobili sporočilo od župnišča, se bo tudi nedeljski spored za sv. maše vršil v cerkvi sv. Štefana po novem času, Standard time.

SESTANEK DELEGATOV MALE ANTANTE

Genova, Svica. — Zadnje sredo, po zaključku zborovanja Zveze narodov, so se sešli na tajno konferenco delegati takozvane Male antante, namreč Poljske, Čehoslovaške, Jugoslavije in Rumunije. Razprava se je sukala zlasti okrog revizije pogodb. Do definitivnega sklepa niso prišli, ampak se je to odložilo za prihodnje zborovanje Male antante, ki se bo vršilo v Pragi.

Iz Jugoslavije.

VELIKA CERKVENA SLAVNOST V RAJHENBURGU. — SLOVENIJA DOBILA NOVO BAZILIKO. — ŽALOIGRA V ZGORNJI PRISTAVI PRI PTUJU. — DRUGE RAZNE VESTI IZ DOMOVINE.

Nova bazilika v Sloveniji.

Rajhenburg, 9. septembra. — V nedeljo 8. sept. se je vršila v Rajhenburgu velika slavnost. Bilo je na slavnosti nad 10.000 ljudi, pravi poročilo, iz Slovenije in Hrvaške. V soboto popoldne se je vršil slovenski sprejem g. knezoškofa dr. Karlina. Zvečer se je vršila rimska procesija, kar je bilo nadvse impozantno. V nedeljo dopoldne je prevz. g. škof obobilni asistenci duhovščine blagoslovil ogromne nove orglje, in zastavo dekliške Marijine družbe. Pred slovesno pontifikalno sv. mašo je imel prevz. g. škof dr. Karlin pridigo, med katero je prebral tudi papežovo pismo, s katerim sv. oče proglašja krasno rajhenburško cerkev za baziliko. Po cerkvenih slavnostih je bil še obširen program, pri katerem so sodelovali razni prostvetni in kulturni klubi in društva domači in od drugod. Kaj takega Rajhenburg še ni videl. Bil je to važen pomenljiv zgodovinski trenutek.

Strašna žaloigra.

V Ptujski okolici se je zgodil grozen zločin. Anton Horvat je bil kmet v Zgornji Pristavi 30, župnija Sv. Vid pri Ptuj. Rad je pil in zgodilo se je, da je cele dneve bil pijan. Gospodarstvo je šlo rakovo pot. Tudi v torek, 8. septembra, je mož cel dan popival in se zvečer vrnil domov pijan. Šel je spat na skedenj. Ko ga je zjutraj žena poklicala — ga nikjer ni bilo; na skednju je ostal le njegov klobuk, ležišče je bilo mlaka krvi. Povsod so iskali očeta, a ga niso našli. — V sredo so naznanili vso zadevo orožnikom, ki so hitro našli truplo umorjenega v koruzi preko ceste. Imel je razbito črepijo. Kdo je ubijalec? Zdravniki so se izjavili, da je Horvat umrl radi izkravljenja možgan.

Ker je bil Horvat v tožbi z nekim sosedom, je sum padel nanj in orožniki so ga zaprli. Sosed je zatrjeval, da je nedolžen, a moral je vseeno v zapor. V soboto se je pa preiskava obrnila v čisto drugo smer. Horvat ima obilno družino, s katero ni živel v ljubezni. Najstarejši njegov sin, Martin, rojen 1911, ni posebno bister, a očeta ni mogel prenašati. Sum je padel tudi nanj in v soboto je sin priznal, da je umoril v torek zvečer ob 10 s sekuro svojega očeta. Očetomorilec so zaprli. Vsa okolica je razburjena radi groznega zločina. To so sadovi pijače in slabe vzgoje.

Mali Cerovec v ognju.

Stopiče, 10. septembra. — Dne 9. septembra zgodaj ob pol 4. uri je izbruhnil v Malem Cerovcu, mala vas pod Gorjanskim pogorju, ogenj. Še predno so mogli dospeti og-

njegasci na lice mesta iz Stopič in Novega mesta so bile že v plamenu tri hiše in več gospodarskih poslopj. Trem družinam so pogorele hiše in več poslopj. Kmetom je zgorelo več svinj, gospodarskega orodja, žita itd. Najbolj sta prizadeta Fran Krefalj in Jožef Turk. Štiri osebe so se močno opekile pri gašenju. Škoda je velika, zlasti še, ker so ljudje v teh krajih revni.

Z denarjem se je zastrupil.

Selskemu pismonoši gosp. Valentinu Prestopniku iz Most pri Ljubljani se je primerila nenavadna neizgoda. Zastrupil se je z denarjem. Pred kratkim se je pri popravljanju neke svetilke neznanost ranih v kazalec na desni roki. Ravnica je bila tako neznanost, da ji pismonoša ni posvečal nikake pozornosti. Okoli 1. t. m. pa je raznašal upokojencem denar, ki ga je šel z ranjeno roko. Nenadoma mu je začel prst otekati in mož je jel čutiti po vsej roki hude bolečine. Odpravil se je k zdravniku, ki je ugotovil zastrupljenje in svetoval Prestopniku, naj gre nemudoma v bolnico. V bolnici so dognali, da gre za težko zastrupljenje radi infekcije. Denar, ki ga je bil pismonoša štel, je bil umazan in okužen s strupenimi bacili. Svetovali so Prestopniku, naj si da odreže roko, ker je prehajalo zastrupljenje že v rano. Na kaj takega seveda Prestopnik ni hotel pristati.

"Ne bomo se več pravdali"

V selu Orlovcu pri Belovaru je selski Stevo Simič ubil svojega očeta Antona Kemencoviča, s katerim se je prepiral zaradi razdelitve posestva. S sekuro mu je prebil prsni koš ter mu razbil glavo in čeljusti, tako da je smrt nastopila takoj. Vzrok večnih preprirov so bile tožbe pri sodišču. Karakteristično je, da je Simič takoj po uboju prišel k svojemu odvetniku v Belovar ter ga ogorvil z besedami: "Končano je. Ne bomo se več pravdali!"

Požar.

Brežice, 6. septembra. — V četrtek, dne 5. t. m., popoldne med 3 in 4 je začelo goriti gospodarsko poslopje Jakoba Glogovškega, posestnika in krojača iz Gor. Obrežja, obč. Artiče. Pogorel je hlev, svinjak in šupa za krmo. Vseled silne vročine in pomanjkanja vode ni bilo mogoče veliko gasiti. Ko je gospodar Jakob Glogovšek zapazil ogenj, je bilo že vse v plamenu. Htel je reševati živino iz hlevov in se pri tem opeknel po obrazu in rokah, da so ga morali takoj odpeljati v bolnico v Brežice. Škoda je občutna, posebno sedaj na jesen, ko mu je zgorela vsa krma za živino in do 2000 kg krompirja.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, ko kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker se vam veliko pomaga listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številke v tednu je čas do četrtega dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Za mir

Po vsem svetu se je začelo zlasti po svetovni vojni veliko gibanje, pokret za mir, za razširjenje pacifistične ideje. Zlasti se je ta pokret razvil med mladino in delavstvom. Zakaj so šli širitelji pacifizma zlasti med mladino? Starejši ljudje namreč, ki so vojno prav sami doživeli, bodisi v strelskih jarkih, bodisi v pomanjkanju doma, ali celo v zaporih, že vedo, kaj je vojna. Mlajši generaciji, mladini pa ni znano. Zato se je mirovni pokret oprijel pred vsem mladine, da jo vzgoji v duhu: Nikdar več vojne!

Kajti spomeniki v vojni padlim vojakom s stotinami imeni, mladini ne povedo vse groze, muk in trpljenja milijonov ljudi. Zato se prireajo mirovna zborovanja, kjer za pacifizma navdušena mladina manifestira proti vojni, v kateri človek, podoba božja, ubija človeka, podobno božjo. Ta mladina pa tudi ve, da se mir ne ustvarja s kakimi papirnati pogodbami, z miroljubnim govorjenjem državnikov, ampak, da je za doseg trajnega mira potrebno, da so vsi ljudje prepričani o uničevalnosti in nemoralnosti vojne v vsakem oziru. Tako je francoska mladina priredila te dni veliko manifestacijo za mir. Na raznih mejnih postajah je sprejela svoje tovariše-soborce, ki so prišli iz Nemčije, Belgije, Švice in drugih držav in od tam so se napotili v dolgih potovalnih kolonah peš proti Parizu. V vsakem večjem kraju so priredili skupno z ljudstvom manifestacijsko zborovanje proti vojni, za bratstvo vseh narodov, vseh ljudi. V Pariz jih je tako prišlo okoli 10,000 in so tudi tam zborovali.

Tudi delavstvo vsega sveta si je edino v tem, da pri današnjem kapitalističnem družabnem ustroju nima nobena vojna ene države proti drugi prav nič skupnega z idealizmom in patriotizmom. Delavstvo vsega sveta je danes proti vojni in vsemu, kar je ž njo v zvezi. To njegovo prepričanje sloni na sledečih dejstvih:

Zadnja vojna je trajala štiri leta. Pod orožjem je bilo konec vojne okoli 30 milijonov ljudi, da se med seboj pobijajo. Mrtvih je ostalo na raznih bojiščih čez 11 milijonov. V teh štirih letih je bilo tedaj radi vojne v vsaki minuti 4 do 5 mrtvih. Skozi štiri leta dan za dnem 6 do 7 tisoč mrtvih. Toda te mrtvece je treba šteti s srcem, šteti solze njihovih mater, žena, otrok! Od lakote in bede, povzročene po vojni, jih je umrlo 7 milijonov. Ranjenih je bilo 20 milijonov ljudi, mnogi večkrat. Invalidov je ostalo 10 milijonov. Stroški vojne znašajo 337 milijard dolarjev. Ako vzamemo, da je mrtvih okoli 12 milijonov, tedaj stane usmrtnitev vsakega poedince 15,565 dolarjev. Stvarnih vrednosti je uničila vojna za 1680 milijard zlatih mark. Za to vsoto bi lahko imele vse družine vse Evrope z Rusijo vred, Združenih držav ameriških, Kanade in Avstralije, vsaka svojo hišo v vrednosti 10,000 nemških mark z opravo, vredno 4000 mark in vrtom, vrednim 2000 mark, in še bi ostala velika vsota. Ako človek, ki ima količjak razuma, vidi te številke, mora priti do prepričanja: Nikoli več vojne!

Zlasti pa mora vzplamteti v vsakem človeku to stremiljenje ob misli, kakšna bo vsaka bodoča vojna. Umirale ne bodo samo milijonske armade v orožju, ampak bodo morilni plini uničili cele dežele, sploh vse, kar je živega.

Proti vojni mora biti vsak kristjan. Zakaj Kristus je učil, da je vojna dovoljena le kot samoobrambno sredstvo. Vojne v današnjem času pa niso samoobramba, ampak samo-

umor! — Svet ameriških krščanskih cerkva je v tem smislu naslovljen na predsednika republike spomenico, da je vedno nerazčajoče oboroževanje ne samo v škodo gospodarstvu in proti nauku Kristusa, ampak tudi nezdružljivo z duhom pogodb, ki se sklepajo baš na pobudo Amerike. — Evangeljska duhovščina na Danskem je označila v svoji resoluciji na vlado vojno kot nezdružljivo z evangelijem. Zato predlaga, da bi bila pač največja čast in ponos naroda, ako bi se Danska kot prva država na svetu popolnoma razorožila. — Tako delati, smo dolžni kristjani vsega sveta!

Ne vojna, ampak edino le MIR je znamenje Kraljestva božjega!

SLIKE S KATOL. SHODA SE NAZANANO IN PRIPOROČILO VSEM SOUTH-CI-KAZANOM.

Cleveland-Collinwood, O.

So. Chicago, Ill.

Malo nas je Slovencev po številu, menda smo razen lužičkih Srbov najmanjša veja slovenskega plemena, toda z duhom nikakor ne zaostajamo za drugimi velikimi narodi. Imamo svojo zgodovino in slovo, imamo svoje umetnike in znanstvenike. Našo pesem že poznajo druge narodnosti, ki z vneto poslušajo njene odmeve po radio. In slovenska zemlja, katero obdajajo tisoči in tisoči letoviščarjev, kakšno prirodno lepoto nam nudi ob jutranji zarji ali pa ob solnčnem zatonu! Ni čudno tedaj, da jo pesnik opisuje "kot biser v srcu Evrope". In na tej zemlji biva naš slovenski narod, bratoljubljen in odkrit, kot so na splošno vsi Slovani. Čeprav se ob gotovih slučajih pisano gledamo med seboj, zato si pa zopet ob prvi priliki podamo prijateljsko desnico in zopet smo dobri in zavedni Slovenci.

Najnovejša slovenska pridobitev v Ameriki je slovenski film vseslovenskega kat. shoda v Lemontu in 35letnice K. S. K. Jednote. Te slike je kupila K.S.K. Jednota, a so pravzaprav narodova pridobitev v širšem smislu, na katero pridobitev bi moral biti ponosen vsak zaveden Slovenec in Slovenka. Te slike skupno z "Ljubljanskim sejmom" so se že kazale dne 17. septembra v Forest City, Pa. in dne 22. septembra v New Yorku. V Clevelandu se bodo kazale dne 29. septembra in sicer na St. Clair-ju; v Collinwoodu se jih bo pa videlo v sredo dne 2. oktobra v Slovenskem Domu (Holmes Ave. ob 7. uri zvečer). To bo nekaj znamenitega, ko bomo videli vse naše znanee a prijatelje, ki so zastopali našo collinwoodsko župnijo v Lemontu. Marsikateri bo spoznal svojo lastno sliko in v tej tudi videl, kako se je "poštrekal" bodisi v Jolietu ali pa v Lemontu.

Karol Skebe.

V "Am. Slovincu" izhajajo najzanimivejše povesti, ali jih čitate?

Eden, ki med "lajka."

IZ URADA PODRUŽNICE ŠT. 1, S. Z. Z.

Sheboygan, Wis.

V torek dne 1. oktobra je redna seja podružnice. Vabljeni ste vse članice, da pridete na to sejo, ker se imamo veliko važnega za pogovoriti. Tako so tudi dekleta posebej pozvana, ker se bo začelo z gospodinjskim tečajem. Po seji bo mal Party. Tiste članice

ki imajo knjige na posodo naj jih prinesejo na sejo, da se drugim oddajo. Posebno bi radi nazaj imele knjigo "Pod Svobodnim Solncem," ter Slovenska Žena.

Obdor.

OBISK IZ CLEVELANDA.

Chicago, Ill.

Začetkom tega tedna se je zglasil v našem uredništvu rojak iz Clevelanda, Mr. John Marinkšek. Nahajal se je v Chicagu na začasnem obisku in je bil med tem časom gost našega čikaškega rojaka Johna Vidmarja, 1620 — 22 cesta. Z obraza se je Mr. Vidmarju bralo, da je tega obiska nad vse vesel; kako pa tudi ne; saj pravi sam, da sta oba z Marinkšekom doma iz istega kraja, Cerklje na Dolenjskem, da sta bila v mladih letih najboljša prijatelja, a da ju je pozneje usoda ločila, in je preteklo celih 30 let, predno sta se zdaj zopet sešla. Snidenje po 30 letih pa si lahko mislimo, da je veselo.

SINGAPORE KRIŽIŠČE SVETA

Nekateri filmi predstavljajo Singaore kot "Mesto greha". V svetu politike, pomorstva in visokih financ pa ga zovejo "Križišče sveta", kajti Singaore pomenja, za vsak narod nekaj drugega. V malokaterem mestu na svetu je najti tako prečudno pisanost omen, tako mnogovrstnost poslovnega in poklicnega življenja. Nikjer se ne stika toliko dejstev, od katerih je odvisna blaginja sveta. Tu si podajata roko vzhod in zapad in skušata doumeti drug drugega.

S terase, ležeče nekoliko milj izven mesta, v odrešilnem hladu padajočega mraka — moremo opazovati ladje, kako prihajajo ali odhajajo skozi morsko ožino med mestom Singaore in spredaj ležečimi otoki. Kajti tudi pri Singaore morajo iti ladje, kakor pri vzhodnem vzhodu v Pacifik — Panami, skozi tesen prehod.

Iz dalje nas pozdravljajo ravni, zeleni otoki in ravno za silo je še razpoznavni valoveči polja. Po morju šume močno prekomorski parniki ali že leže usidrani, še vsi drhteči od viharne vožnje iz Liverpoola, ali San Franciska, Melbourne ali Yokohame. Tišje se gibljejo močno brodovje kitajskih jadnic s slikovitimi, temnorjavimi jadrji, ki jih ugoden veter gonji z ribolova proti domu. Blíže bregu plove vrsta čolnov, ki so groteskno poslikani kakor kitajski zmaji. Ob krmilu spoznamo Kitajce po širokokrajnem slamniki in prirotenim stožcem na sredi. Morje se v tropičnem solncu blesti v sivomodri barvi.

Kdor je enkrat videl singa-

orske ceste z velikimi palačami inozemskih bank in trgovin, bržeče množice evropskih in ameriških kupčijskih krogov, pisano mešanico Orientalcev od kitajskega težaka do črnega Dravida Južne Indije — ta te slike ne bo nikdar pozabil.

Z gospodarskega stališča je Singaore življenjsko važno trgovinsko središče za celi svet. Kmalu pa bo to mesto tudi z vsemi potrebnimi sredstvi opremljeno močno strateško središče. Luka se preureja v moderno pomorsko oporišče. Tostvarne zgradbe in naprave hitro napredujejo in Singaore bo nekoč nedvomno odločilnega pomena za vojno ali mir. Že danes pa je to mesto kot brodovno oporišče bistven činitelj v svetovni politiki. S časom pa postane brez dvoma aktivna postavka angleške svetovne politike. Orjaški stroški — 30 do 50 milijonov funtov šterlingov ali 150 do 250 milijonov dolarjev — ki jih je, od nosno jih še bo Anglija potrošila za zgradbo tega brodovnega oporišča, bodo nosili obile obresti, pri čemur treba upoštevati, da pomenja angleško oboroževanje večkrat mir nego vojno.

Mesto Singaore je zgrajeno na otoku enakega imena, ki ga loči od malajskega polotoka le ozek morski pas, znan pod imenom Johorske morske ožine. Ta ožina leži tiho in pokojno, kakor bi se nahajala kje onstran sveta ali v še neznanih afriških predelih. Na obeh obalah se bohoti tropično rastlinje, voda je gladka kakor zrcalo. Iz zračnih sinjin se preganjajo ptice v jasne vode in sekajo s svojimi ostrimi kljuni za ribami.

Prav na obalah teh pokojnih voda se nahaja angleško pomorsko oporišče. V pihli uri moremo ozemlje prehoditi in si ogledati nove naprave in trdbe. Pot vodi skozi kitajske vasi in mlade gumijeve nasade. Tod in tam nas sreča majhen, sivo lakiran avto s črkama R. N. (Royal Navy), ki vovoli mornariške častnike v civilni obleki na igrišče za tenis.

Ko dospemo na cilj, ne vidimo prav nič posebnega — nobenih debelih zidov ali nasipov, marveč samo železno ograjo in na njej majhno desko z napisom: "S. M. Naval Base." Ob vzhodu nam sluga pove, kaj zanimivega si je mogoče ogledati. Tu je nekaj skladišč in delavnic za ladijska popravila, stanovanjsko poslopje za inženere in suha ladjedelnica.

Glavno pa je plavajoča ladjedelnica, ki leži približno sto metrov dalje. Na pokojnih, bleščečih vodah se ziblje orjaška ladjedelnica, velika dovolj, da sprejme vase moderno bojno ladjo. Težko si je misliti večjega nasprotja nego pogled na te tihe, jasne vode in na to sivo, težko, grozeče se raztezajočo tvorbo. Pogledi voditeljev narodov so uprti tu sem ...

O napakah. — Neki Tone piše v lawndalski tetki o napakah slovenskih časopisov. O A. S. in Ave Mariji pravi, da jih ne bere, ker je njih vsebina prazna. "Ne bere" jih, pa ta modrijan kljub temu ve, kakšna je vsebina. Pač človek, v katerem se gode čudeži, ali ne? Jaz n. pr. ne vem, kaka je vsebina v kakem listu, če ga ne berem. Tetkin Tone pa to ve. Takih magičnih ljudi je pa že malo na svetu, kakor je Tone. Kajpada, Klepetalca in tetko pa Tone pohvali. Ta dva lista delata izjemo, pravi v svojem članku. Še jaz mu to potrdim, da res delata izjemo, kakor tudi Volek sam, ki je nedolgo obsojal lasten list, da vlečejo tetko na smetišče in gnojišče. Tone ima menda za to tetko v čisljanju radi njenih hrvaških dopisov? Tone je prav tako slab člankar, kakor je slab tisti poročevalec, ki je poročal v tetki o katoliškem shodu. Tone ga menda pozna!

Kozel se javno spoveduje...

Tetkin redakter je načel vprašanje korupcije v jednoti. Gre za zadevo, ko se je hotelo kupiti kandidata za v gl. urad. Kozel, ki je zdaj za čuvarja v lawndalskem zelniku, je vse to že davno dobro vedel, pa je stvar tlačil in skrival, dokler ga nismo drugi poučili, da s tem, da skriva in tlačil take stvari, ne bo nič na boljsem. To je učinkovalo, kakor sredstvo "Flit" proti ščurkom, da je kozel prikobacal izza grma in se sedaj javno izpoveduje. S tem je pokazal, da je slab čuvar ...

Ne kradi. Gornjedolski župnik Janez, je imel poseben veselj do sadjereje; vsled tega so se na jeseň razna drevesa okoli farovžja šibila okusnih jabolk, hrusk itd. Poredni farani so mu večkrat kradi okusen sad, vsled česar je gospod župnik neko nedeljo na leci pridigoval o sedmi božji zapovedi rekoč: "Dobro poznam tatut, ta je tu med nami tamkajle; sedaj mu bom vrget evangeljske bukve na glavo."

"Hej, Gašper, pripogni se," — je velela neka kmetica svojemu možu sredi cerkve.

Vzrok. Desetnik: "Rekrut Bebec, čemu naredite obrat in sicer vsak obrat vedno le na desni peti?"

Rekrut: "Gospod desetnik, javim ponižno — ker mi na čevlju manjka leva peta."

Čuden nasvet. Žena svojemu možu (lovskemu priganjaku): "Glej da se povrneš domov dobro obstreljen, jaz potrebujem denar za stanovanje in obleko."

PLINI V BODOČI VOJNI

(Ponovno smo že pisali o grozotah bodoče vojne z oziranjem na napade s strupenimi plini. Danes objavljamo optimistično mnenje ameriškega strokovnjaka I. M. Scammela, ki na plinov vojno ne gleda tako črno kot drugi avtorji.)

Vedno znova nam pripovedujejo, da so strokovnjaki obvestili Društvo narodov o novo iznajdenih bombah s strupenimi plini, ki imajo tako silen smrtilni učinek, da se lahko z njimi uničijo cele armade in milijoni civilnega prebivalstva. Približno pred letom dni je predaval ameriški poslanik v Berlinu dr. Jacob G. Schurman, da se dajo s plinom uničiti velika mesta z vsem njihovim milijonskim prebivalstvom. Nekaj dni pozneje pa se je kakor nalašč zgodila v

zrak je torej neizvedljivo vojaško početje.

Če je beseda o "strupenem plinu", se spominjamo tistega dramatičnega aprilskega dne 1. 1915, ko so Nemci privrkat uporabili v bitki pri Ypernu klorov plin. Klor učinkuje smrtno. Ko je bil prvič uporabljen proti Kanadcem, go bi li popolnoma presenečeni in nemočni. Vzlic temu so držali fronto in izmed mnogih tisočev vojakov so jih prenesli v ozadje samo 4800, ki so se zastopili s plinom. Nihče ni dvomil, da so zastrupljeni veliko trpeli. Maske takrat še niso bile iznajdene in tudi zdravilstvo si ni znalo pomagati.

Danes pa klorov plin nima več svojega prejšnjega vojaškega pomena. Moderna plinska maska varuje skoraj pred vsemi smrtilnimi plini. Ne daje pa nam zaščite pred cijanovim in ogljikovim monoksidom, toda

ta plina sta lažja od zraka in ker se vojna vedno vodi na prostem, nimata vojaškega pomena. Fosgen je edini smrtilni plin, ki mu vojaški krogi danes še pripisujejo resen pomen.

Nemčija je kmalu prenehala z uporabljanjem klora in je upeljala nove vrste, ki niso bile tako učinkovite. Že 1. 1915 so napravili poizkus s plinom, ki povzroča solzenje. Napadli so z njim strelske jarkove in vzeli Francozom 2400 vojakov, ki so bili skoraj vsi zdravi. Proti koncu vojne so začeli uporabljati solzenje povzročujoči plin in dim v večjem obsegu. To je ali napol ali pa popolnoma nedolžno orožje. V bodoči vojni bo sigurno imelo eno poglavitnih kemičnih nalog, ker se ena sama bomba plina za solzenje učinkovito razširi na površini, ki je 500- ali celo 1000krat večja

od kroga, v katerem učinkuje bomba fosgena. Dan, ko so imeli smrtilni plini velik vojaški pomen, je že za nami.

Ne glede na dejstvo, da smrtilni plini niso bili med svetovno vojno popolnoma preizkušeni, pa vidimo še drug vzrok, da smatramo smrtilne pline za premagane. Doktor se je vojna vršila v strelških jarkih, so bili plini kolikor toliko učinkovito sredstvo. Med tem pa so stopile na plan nove iznajdbe: motorna transportna sredstva so prodrli na vsej črti in stori la vojsko premično. Z motorji pogonjani opazovalci preiskujejo zemljo od neba navzdol, tanki z motornim pogonom in topničarji podpirajo pehoto, ki se bo prepeljavala na težkih tovornih avtomobilih.

To pa, kajpada, ne dokazuje, da smrtilni plin ne bi imel nikake vojaške vrednosti. Prihajajoči vojakovi. To je vse. Toda daj tem usmiljenja vrednim ljudem deset minut traja jočo dozo klorovega plina v slabi raztopini, kakor se daje zoper prehlad, pa bodo spet zdravi kakor poprej.

Mnogo se govori in piše o bodočem zastupljenju civilnega prebivalstva s plini. Če res obstoje tajinstvene in mogočne iznajdbe, ki naj bi imele katastrofalno-fantastičen učinek, kakor ga ne pozna človeška zgodovina, tedaj je vse-kakor čudno, da o njih ne ve noben kemik ali vojak. Nič ne vemo o takih eposhalnih razkritjih — ni jih bilo niti med vojno, ko so se v laboratorijih vršili najrazličnejši in najbolj intenzivnejši poizkusi. Ne pozabimo, da so se vse dosedanje vrste plinov uporabljale, čeprav v manjši meri in slabši obliki, že pred svetovno vojno.

Vojaški veterani je sam izkusil, da je plin znatno bolj (Dalje na 3. strani.)

O VOHUNSTVU

Vohunstvo je staro kot vojna. Že Rimljani so imeli pri Frankih in Germanih svoje zapuščene. In kdor pozna zgodovino turških vojn, ve, da so izdajali in uskokli tlačeni narodov, kakor tudi politični in strankarski nasprotniki v Madžarski Turkom vedno olajševali njihove zmage. Čim bojevitost bili časi, tem bolj se je razvijalo vohunstvo do stalne obrti. Vohunstvo iz patriotizma je tako redko, da moremo komaj verjeti v to. Kakor vsaki obrti, tako je napredujoča tehnika tudi vohunski bratovščini otežkočila konkurenco. Odkar radio in letalo obvladuje čas in prostor, odkar letalec lahko z visočine fotografira cele fronte, je vojaški vohun doigran. Njegova poročila, razen v gotovih slučajih, ko gre za res zanesljive in strogo zaupne podatke, prihajajo redno prepoznano.

Toda ključ za dešifriranje sovražnih radio-brzjav je vendarle potreben, boste rekli. Tak ključ je sicer res potreben in koristen — sicer je njih dobava naloga vohunstva v mirnem času —, toda ne za stalno. Kajti vsak ključ za šifriranje brzjav se spreminja od časa do časa. Pravočasno in vedno znova si pridobivati nove ključe, pa je popolnoma nemogoče, toda tudi nepotrebno. Saj imamo mojstre v umetnosti šifriranja in dešifriranja, lahko jih imenujemo genije, ki na podlagi dolgoletnega delovanja v tej službi lahko iz vsakega zajetega brzjava v tej službi najdejo ključ za njegovo dešifriranje, pa naj bodo šifre še tako zamotane.

Koliko ljudi je bilo v vojni obojenih in zaprtih, ker so jih smatrali za vohune. Kako redko so se odločujoči vprašali, če je mogel ta ali ta mož, vojaško popolnoma neizobražen, z obzorjem, ki ni segalo preko plota domače hiše oziroma vasi, sploh kaj slišati ali videti, oziroma zvedeti in izdati, kar bi bilo nasprotniku v korist. Tudi danes, ko časniki skoro dnevno poročajo o vohunskih aferah, zdaj v tej, zdaj v oni državi, se uporablja beseda vohun prenašalo. Če bi vedeli, kakšne zmožnosti, zveze in priljubljenosti so potrebne, če se hoče kaj izdati, kar bi nasprotnik že davno ne vedel, tudi brez vohunov, bi lahko skoro v vseh slučajih že po osumljenčevih osebi lahko sklepali, da gre za pomoto, čisto tudi za obrekovanje ali maščevanje.

Mirovno stanje armade ni nobena tajnost. V vsaki garniziji vedo dobavitelji, koliko mož in konj je treba prehraniti. Iz mirovnega stanja in vojaške službene dolžnosti, kar pač vsakdo ve, lahko sklepamo o vojnem stanju. Kolikšne čete so nastanjene v mestu, je zapisano na vojašnicah. Vsakovrstne vojaške zemljevide lahko kupimo v knjigarnah. Če kdo zbira take podatke, opravlja popolnoma brezpotrebno delo. Prevozna sposobnost železnice, ki je izredne važnosti za mobilizacijo in vojno, se lahko razvidi že iz njihove mirovne frekvence in stopnjevalne zmožnosti. O vsem tem se lahko informiramo iz voznih redov in zemljevidov. V dopolnilo služi tudi kronika več ali manj pogostih nesreč.

Prevelika gorečnost v zasledovanju vohunov se kaže najlepše v prekomernem nezaupanju, ki ga vzbudi v območju trdnjav in kolodvorov vsaka fotografska kamera. Marsikateri nedolžen amaterski fotograf je že padel kot žrtev take sumnje. Že kot pravilo velja, da dotični, ki je bil zasaden v takih slučajih pri fotografiranju, prav gotovo ni nikak vohun. Zakaj vsak vohun, ki se na svoj posel razume, ve natančno, da bo to, kar je vo-

jaško važno, veliko natančneje in predvsem popolnoma neopazno izvršil s notiranjem potrebnih števk. Če je nakladna klančica (rampa) na kaki zapuščen in brezprometni postaji izredno velika, je to znamenje, da se bodo v slučaju vojne tukaj izvagonirale vojaške čete. Vohun si neopazno zaznamuje na robu časopisa, ki ga drži v rokah: 50 dinarju 40 par, to se pravi: rampa je 50 metrov dolga in ima 4 premikalne tire. Ravno tako ni potreben fotografski aparat za ugotovitev točke, kjer se je trdnjava na novo popravila. Zemljevid, kompas in šestje korakov zadostujejo. Sicer pa morajo vohuni začeti s svojim delom že pri gradnji trdnjave, ker vojaška oblast rabi prav za prav podatke v dimenzijah zidovja in jeklenih kupol. O tem seveda ne more, dati podatkov kak navaden zidar, ampak se je treba obrniti na kakega inženjerja in ga podkupiti.

Kaj pa je najvažnejše, kar hoče vedeti nasprotnik o nasprotniku? Strategični pokret, prostor, kjer se po končani mobilizaciji zbirajo sovražne armade! Seveda morejo dati take informacije samo generalstabi šefi, sodelavci na izdelavi strategičnih načrtov, načelniki vohunskih uradov itd., ne pa kakšni polkovni poveljniki, ki navadno ne vedo drugega kot, kateri dan bodo njihovi polki odšli, kam — seveda ne vedo. Ravno tako je v vojaških delavnicah in arzenalih, kjer se izdelujejo novi tipi orožja, municija, strupeni plini. Tudi tu ne morejo dati pojasnil navadni delavci, laboranti ali celo kakšni prijatelji pisarniških slug, ampak samo oni, v katerih rokah se zbirajo niti vseh skrivnosti in ki posedujejo ključ do jeklenih omar, kjer so le-te spravljene.

Nasprotnik, ki vodi in plačuje vohunstvo, ni nikak človekoljub, ki podpira male, revne ljudi. On hoče imeti res dragoceno, četudi drago blago. Zato tudi ne pošilja ljudi v častniške kantine in vojašnice, ampak si izbira za vohunstvo osebe z dobrim poznavstvom in velikim vplivom, ki mu lahko preskrbe res važne podatke. Vohunstvo v malem pa se je že zdavnaj preživelo!

KORAJŽNI AMERİČANI.

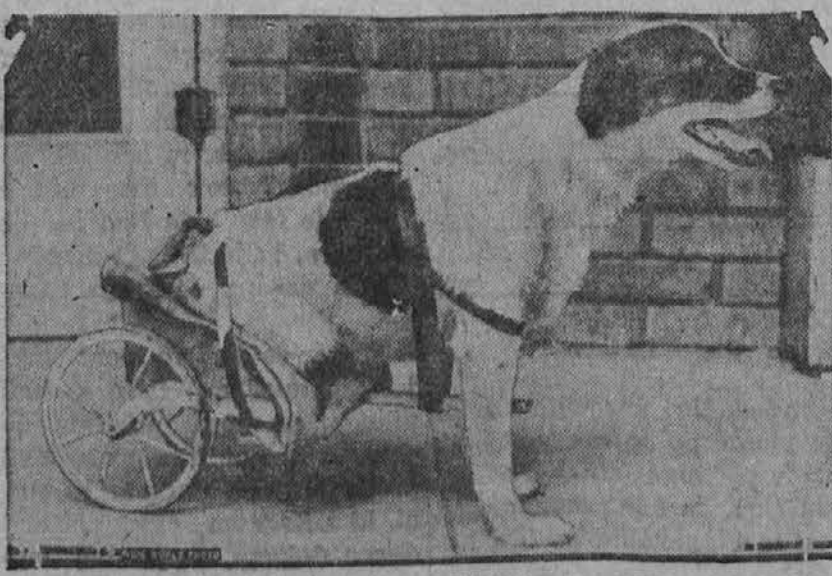
Carigrad. — Tri podjetne osebe ameriške krvi so v turek pokazale Turkom, kaj je prava korajžja. V mrzlem vremenu so skočile v Bospor, morsko ožino, ki loči Evropo od Azije, in jo tudi preplavale. Eden izmed trojice, Duncan Elliot, sin ameriškega vojaškega poslanika, je celo star samo 13 let.

Razumljivo. Gospodčina:

"Ali ste bili vi kot mlada deklica tudi tako rejeni kakor ste zdaj?"

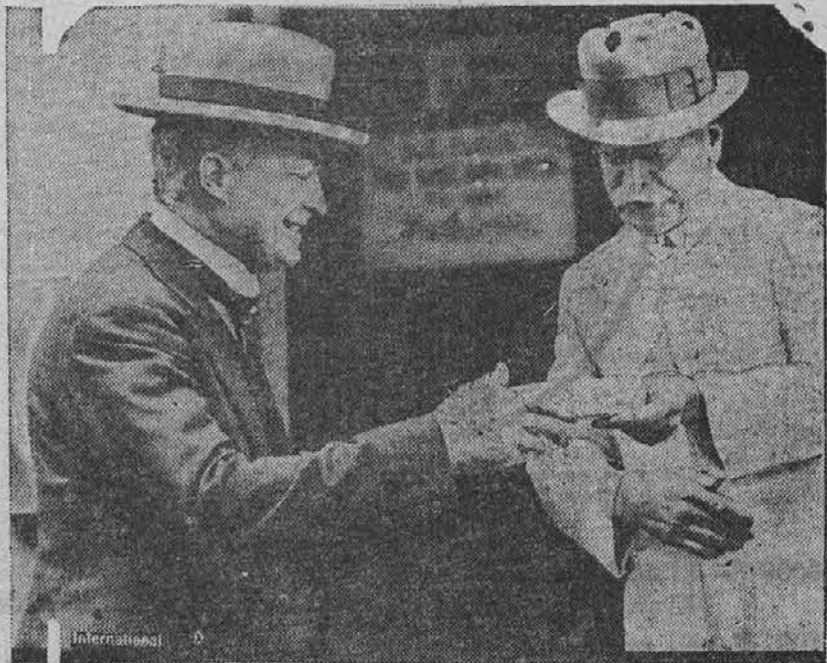
Kmetica: "Kaj še! Ne verjamete, kako sem bila suha in medla; ravno taka griza sem bila kakor ste vi!"

PSIČEK NA STOLU S KOLESI

"Jackija", ki ga vidimo na sliki, je povozil avtomobil. Za čas, dokler mu zadnji nogi ne ozdravita, mu je dal gospodar napraviti stol s kolesi, da revček lahko hodi okrog. Pes je last neke družine v Dallas, Tex.

IZPLAČA SE MU, IZTEGNITI ROKO.

Slika nam kaže Sir Douglas Mawsona, ko ravno sega po čeku v znesku \$250.000,00, ki mu ga je podaril Mr. Macpherson, bogataš iz Avstralije. Ta denar se bo porabil za kritje stroškov za novo ekspedicijo, ki bo šla raziskovat južni tečaj.

RAZNOTEROSTI.

SMRT NAJSLAVNEJŠEGA ANGLEŠKEGA DETEKTIVA

V Londonu je umrl v starosti 59 let slaven detektiv Albert Hawkins. Hawkins je bil najmočnejša opora londonske policije in najpopularnejši izmed velike detektivske petorice — "Big Five." Po zunanosti je bil podoben boljšemu kmetu in so ga tudi splošno imenovali "Farmar," posebno tudi zločinci. Na čudovito enostaven način je znal zvesti zločince v past in razvozlati najbolj temne in zapletene kriminalne slučaje. V krog njegovih prijateljev in obdovalecev je spadal zlasti tudi znani angleški pisatelj Conan Doyle, ki je ovekoval Hawkinsa v svojih detektivskih romanah pod imenom Sherlock Holmesa.

Hawkins se je pečal posebno rad s slučajmi, v katerih je šlo za izsiljevanje. Hawkins je položil na določeno mesto zavoj bankovcev. Denarja ni zaznamoval, ker je doživel, da se zločinec takega denarja ne dotakne. Pač pa je bankovce posul z nevidnim prahom, ki pušča na rokah modrikaste madeže. Razen tega je bil svezan po silno tanki žici zvezan z električnim zvoncec v sosedni sobi.

Malo pred določeno uro se je Hawkins zaprl v to sobo in pripravil revolver. Kmalu nato je zvonec zaropotal in Hawkins je z napetim revolverjem stopil v garderobo. Tam je našel troje moških. Zločinec med njimi je na prvi mah spoznal po tem, da si je nervozno tri in drgnil prste, na katerih so se poznali modri madeži.

DRAGULJI CESARJA KAROLA.

Bivši detektiv angleške državne policije E. T. Woodhall, ki deluje po svetovni vojni kot zaseben detektiv, je pravkar izdal zvezek svojih spominov, v katerem med drugim pripoveduje, kako je izsledil ukradene dragocenosti bivšega avstrijskega cesarja Karla. — Ko je moral Karel v pregnanstvo, je vzel s seboj nekaj dragoce-

nosti habsburške vladarske hiše. Neki ugleden londonski odvetnik je nato dobil nalog, da jih vnovči. Dragocenosti so se hranile v zavarovanih blagajnah neke londonske banke, odkoder so jih pod varnim spremstvom prenašali v odvetnikovo pisarno, kadar se je oglašil kak kupec. Nekega dne so se pa pogajanja tako zavlekla, da je bila banka že zaprta in odvetnik je odpeljal dragulje s seboj v svojo vilo zunaj Londona. Tu je imel ta večer pet gostov. Pogovor je nanesel na padle kronane glave in njihove premoženjske razmere. Tu si odvetnik ni mogel kaj, da ne bi govoril o dragocenostih bivšega cesarja Karla ter je bil celo tako nepreviden, da je odprl železno blagajno in dragulje pokazal. Ko je naslednje jutro blagajno zopet odprl in hotel dragulje vzeti s seboj v mesto — so bili izginili. Prestrašeni odvetnik je hitel k detektivu Woodhallu in mu naročil, naj dragocenosti za vsako ceno izsledijo, ne da bi stvar kakorkoli prišla v javnost. Kot tatova sta iz vsega početka prihajala povstevala dva človeka: eden izmed petih gostov, bivši častnik zvenečega imena, ki se je potezal za roko odvetnikove hčerke, in pa domači sluga. Woodhall je kmalu dognal, da je bil omenjeni bivši častnik brez gotovih dohodkov; dalje, da se je izvršil pri neki dami, pri kateri je bil nekaj časa zasebni tajnik, nepojasnen vlom; slednjič je neka indijska princeznja, ko je nekoč plesala s tem častnikom, izgubila dragoceno zapustnico, ki se ni več našla. Vrh vsega je mladi mož takoj naslednji dan po usodni večerji pri odvetniku, odpotoval v Pariz. Woodhall je potoval za njim. S pomočjo pariške policije so mladega človeka pod pretvezo nerednosti v potnem listu aretirali in pri hišni preiskavi našli vse cesarjeve dragocenosti, izvzemši niz biserov. Tat je krivdo priznal in povedal, da mu je pri tatvini pomagal hišni sluga — njegov znanec iz nekega zapora. — Woodhall se je nato odpeljal h Karlu v Švico; našel ga je nad zemljevidom in ko mu je izročil dragulje, se je Karl raztreseno zahvalil: "O, hvala!" — Par tednov nato je Karl tvegalo svoj brezuspešni polet na Ogrsko.

NEMCI SE VEDNO PROTESTIRAJO

Berlin, Nemčija. — Kakor smo že poročali, so se vršile preteklo nedeljo v Berlinu velike demonstracije v znak protesta proti reparacijskim pogodbam. V tork nato pa se je vršilo protestno zborovanje, katerega se je udeležilo okrog 20.000 oseb. Mnogo tisočev pa je stalo zunaj, ker niso več mogli dobiti vstopa v dvorano. Med udeleženci sta bila tudi sinova bivšega cesarja Vilje-

NOVE KRANJSKO-SLOVENSKE COLUMBIA PLOŠČE
NEW COLUMBIA SLOVENIAN RECORDS

10 inčev — 75c

PEVCI "ADRIA" S SPREMLJEVANJEM BRATOV DAJČMAN

25114 F (Dekleta v kmečki brivnici) Comic Sketch
(Pridi Sveti Martin)

MARY UDOVICH in JOSEPHINE LAUSCHIE

25115 F (Jest pa eno ljubco j'mam, Duet) Folksongs
(Imam deklo v Tirolah)

25112 F (Oh ura že bije) Folksongs
(Narodne pesmi)

25107 F (Dobro jutro ljubca moja, Duet) Folksongs
(Ko dan se zaznava, Duet)

FRANK LOVŠIN, Accordionist

25113 F (Zapeljivka (valček))
(Iz Dolenjskih gor (polka))

25108 F (Zgaga Polka)
(Od kje si deklo ti doma, valček)

"DOMOVINA" SLOVENIAN MIXED CHOIR

25111 F (Oj' zdaj gremo)
(Dobro jutro hišni očka.
(Leži, leži ravno polje
(Je pa davi slanica pala

ANTON ŠUBELJ in ANETA MADIC

25110 F (Čez tri gore.
(Ljubca, kod si hodila.
(Pojmo na Stajersko
(Je pa davi slanica pala.

ANETA in MARIJA MIHOLIČ

25106 F (Al' me boš kaj rada 'mela, Duet
(Ljubca moja kaj si strila, Duet

Kupite te rekorde od vašega lokalnega trgovca ali naročite po pošti in vprašajte za katalog.

COLUMBIA PHONOGRAPH COMPANY,
111 No. Canal Street, Chicago, Ill.

Columbia Records
"NEW PROCESS"
Viva-tonal Recording - The Records without Scratch

"Magic Columbia Notes"

ma, August in Oskar, katere je truma z divjo navdušenostjo pozdravljala. Glavni govornik je bil vodja nacionalistične stranke, Dr. A. Hugenberg, ki je povdarjal, da je Youngov reparacijski načrt nepošten, da je zločin in sramota, in da bodo Nemci storili vse, da ovržejo to zaslužnjevanje Nemčije. Tudi je ogorčeno zanimal krožeče vesti o zvezi Nemčije z Francijo, češ, kadar bodo govorili s Francijo, tem dednim sovražnikom Nemčije, bo Nemčija rabila drugačen ton.

— Pariz, Francija. — Občinstvo, zlasti pa lastniki kino gledališč so se oddahnili, ko se je na lepem obnovila stara pogodba glede uvažanja ameriških filmov na Francosko. amreč na tej podlagi, da za vsakih sedem ameriških filmov, ki se igrajo v Franciji, se mora po en francoski film igrati v Ameriki. Ameriški filmi so na Francoskem zelo priljubljeni.

KVALITETA — TOČNOST POŠTENJE
A. F. WARHANIK
zanesljivi lekarnar — založnik fotografiranih potrebnosti.
2158 West 22nd Street
vokal Leavitt cesti
CHICAGO, ILL.

Slovenec, ki pravi, da je katoličan, pa nima v hiši katoličarja, je kakor vojak brez puške.

SREČNA MATI

"Moj sinček se nahaja zdaj v izvrstnem telesnem stanju. Vse lahko z užikom je in zanima se za delo in za igranje, a

TRINERJEVO GRENKO VINO

je povzročilo to veliko spremembo," tako nam je nedavno pisala neka mati. Ti učinki so povsem naravni, kajti Trinerjevo grenko vino pospešuje prebavo in vrne apetit. Uživate ga pred vsakim obedom. Pri vseh lekarnarjih.

ŽENITNA PONUDBA.

Samostojen, 50 let star mož, eno leto vdovec, brez otrok, se želi v svrhu ženitve seznaniti z žensko, ki bi bila pridna gospodinja, samska ali vdova, stara od 30 do 50 let. Imam lepo posestvo v malem mestu brez dolga. Resnicoljubne in dobromislečne naj se oglašijo na upravo tega lista pod "Resno 2899".

FARME ZA MLEKO.

Na razpolago so Vam izvrstne prilike za nakup farm za mleko, ki se nahajajo v slovenski naselbini kakih 400 družin. Lahki pogoji in krasna okolica. Pišite za podrobnosti na PALMER VINGER, Greenwood, Wis.

A. Grdina & Sons

TRGOVINA S POHIŠTVOM IN POGREBNI ZAVOD

6017-19 St. Clair avenue in

1053 — E. 62nd St., ... Cleveland, Ohio.

TELEFONSKA SLUŽBA DAN IN NOČ!

Randolph 1881 ali Randolph 4550

PODRUŽNICA:

15303 — Waterloo Road — Phone Eddy 5849

PLINI V BODOČI VOJNI.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

humano orožje nego so eksplozivne kroglice, ki raztrgajo meso. Tudi se zdi, da niso upravičene govorice, češ, da plin povzroča tuberkulozo: morda jo preje zdravi. Statistika ameriških vojaških krogov nam pravi, da je izmed moštva, ki je bilo zastrupljeno s plinom, umrlo samo 2 odstotka ljudi, dočim je ostalo vojno orožje pobralo 24 odstotkov ranjenec.

Nekdanji vojak George Witten je pisal nedavno v nekem časopisu, da mu je krogla povzročila neznosne bolečine, dočim je za plinom trpel znatno manj: v primeri s prvim se mu je to trpljenje zdelo malenkostno. Po njegovem mnenju povzroča strah pred plinom hujše muke nego plin sam.

Kdor v Amer. Slovincu oglasi, se mu kupec takoj oglaši!

ŠEST DNI PREKO OCEANA

najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: MEXIQUE, 9. oktobra (11. dop.)

FRANCE, 11. okt. (6. zveč.), 22. nov. (10. zveč.)

ILE DE FRANCE, 18. okt. (7. zv.), 8. nov. (10. zveč.)

Najkrajša pot po železnici. Vsakdo je v posebni kabini z vsemi modernimi udobnostmi. — Pijača in slava francoska kuhinja. Izredno nizke cene. — Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali

French Line
213 N. Michigan Avenue, Chicago, Ill.

LEO MLADIČ

ICE CREAM PARLOR

1941 W. 22nd St., Chicago

Tel.: Canal 4446.

Smodke, cigarete, tobak in raznovrstne slaščice.

Gostom so na razpolago domači prigrizki in druga okrepčava.

Vsem se priporočam v naklonjenosti!

ROJAKOM V VEDNOST.

Kdor namerava kupiti novo pohištvo, se mu priporočam, da se zgleda pri meni. Imam zveze s tovarno pohištva, in preskrbim mu lahko prvovrstno blago po "wholesale" cenah. Oglašite se pri John Simec, 2056 W. 22nd St., Chicago. — Tel. Canal 5346, ali pa na 6141 W. 19th St., Cicero, Ill. (2897)

ROJAKOM

ki se jim ne dopade, kjer živijo in se nameravajo seliti, priporočamo, da si ogledajo Milwaukee.

V slučaju, da nameravate kupovati dom, trgovino ali obrt, zglasite se pri nas za nasvet.

Na prodaj imamo železninske, grocerijske, mesarske trgovine, gostilne, eno ali večdružinske domove itd.

RIGHT REALTY CO.

Ermens & Ocvirk

502 National Avenue,

Milwaukee, Wis.

Telephone: Hanover 308.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočam za naročila za premog — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

1. Obraz pri oknu.

Zgodnje poletno jutro je bilo toplo in jako mirno. V prazni, preprosti lopi ni bilo drugega slišati kot počasno klotanje valov na vznožju velike Karnuelske peči, ki je bila na njej hiša zidana. Sredi sobe je na mizi stal radio na pet žarnic, žice pa so prihajale dol skozi škrljevo streho. Poleg žic sta bingljali s stropa še dve drobni vrvice, tako da je njuna spodnja konca lahko dosegel Jim Selby, velik, vitek fant pogumnega obraza, ki je sedel s slušali na ušesih pri mizi.

Vrata delavnice se nalahno odpro in v sobo stopi še en fant. Bil je živo nasprotje prvega, kajti bil je skoraj prav tako širok kot visok in dočim je imel Jim Selby temnorjave lase in jako temne, modre oči, so bili lasje na štirivoglavi Sam Lustyjev glavi rdeči kot ogenj, oči pa zelenkastosive. Bil pa je močan kot mlad vol in precej bolj delaven kakor pa bi mu prisodili po njegovi zavaljeni postavi.

"Kaj delaš, Jim?" vpraša s črnim glasom.

Jim Selby se ozre in pravi žalostno: "Prav nič, Sam. Nobeden teh zaspanih fantov v Državih noče z menoj govoriti."

Sam zagodrnja in pripomi: "Zdi se mi, da hočeš poskušati z njimi svoje neumne burke."

"Veš kaj, Sam, jaz nikoli ne poskušam neumnih burk," odgovori Jim otožno. "Res se poslužujem precej nenavadno kratke valovne dolžine, pa to jim mora le pomagati, da me tam lažje slišijo."

"Če zahoda ne moreš dobiti, pa poskusi vzhod," mu svetuje Sam.

"Čemu neki?" ga zavrne Jim. "Solnce pripeka po vsej Evropi, zato ni verjetno, da bi tam poskušal kdo govoriti. Ob tej jutranji uri je Amerika edina celina, ki je v temi."

"Potem pa pusti vse to in se pojdi z menoj dol k obali kopat," predlaga Sam. "Jutri je tako lepo in čisto, voda pa topla kot mleko."

"Takoj. Samo toliko počakaj, da svojo anteno malo bolj poženem." Prime torej za eno izmed vrvic in začne narahlo vleči; od zgoraj se zasliši komaj slišno škripanje, ko se začne obračati Jimova okvirna antena, njegova lastna iznajdba.

Kar naenkrat pa Jim vrvico izpusti in Sam zapazi na prijateljevem obrazu izraz silnega presenečenja.

"Kaj pa je?" ga vpraša.

Jim pa z roko močno zamahne, naj bo tiho in nato v prazni sobi zopet nekaj hipov ni bilo drugega slišati ko šum morja ob vznožju kleči in v daljavi vreščanje galebov. Nato pa se Jim ozre in pravi hlastno: "Slišal sem SOS (save our souls — rešite naše duše), klic na pomoč!"

"Ladja v stiski?" vprašuje Sam.

"Ne. Ladje nikoli ne uporabljajo kratkih valovnih dolžin."

"Odkod pa potem prihaja?"

"Iz Južne Amerike. Ni drugače mogoče, kajti moja antena je v to smer obrnjena. Stoj! Ze zopet klic, jasen kot ne vem kaj — tri pike, tri črte, tri pike." (Tri pike pri brzotvornem pomenijo črko S, tri črte pa črko O.)

Sam stopi bliže. "Ali pa moreš Jim, tudi izvedeti, kdo kliče?"

"Bom poskusil," pravi Jim. "Bodi popolnoma tiho, Sam! Ali me hoče nekdo potegniti ali pa je ta stvar nekaj silno čudnega." Medtem, ko je to govoril, so se njegovi prsti živahno pogovarjali s telegrafskim ključem oddajnega aparata, ki je bil pred njim. Sam

pa j estal zraven in neumno gledal.

Naenkrat se Jimu obraz razjasni.

"Ga že imam!" pravi ves iz sebe. "Vedno bolj gre. Sporoča mi svojo valovno dolžino. Ima sedemindvajset metrov, prav isto, kakršne sem se posluževal jaz." Njegovi gibljivi prsti so se smukali okoli številčne plošče, ko je nato naravnal radio na dano dolžino, začne razvzlatavati Morsejeve znake. "Iz Južne Amerike kliče," pravi sedaj, "iz Brazilije. Mož je ime Allan Upton."

"Brazilija je presneto velika pokrajina, ali ne?" pravi Sam nekako negotovo; pa Jim mu ne odgovori. Zdaj posluša, zdaj zopet oddaja in Sam vidi, da se mu je čelo čudno zmrčilo. In minilo je skoraj četrta ure, preden je spet spregovoril. "To ti je tako nenavadna pošiljatev, kar se da. Upton pravi, da govori iz neke doline v neraziskanem delu osrednje Brazilije, noče pa mi povedati, kje se nahaja."

"Zakaj ne?"

"Pravi, da mi kraja ne sme izdati, ker ne ve, kdo sem."

"Ali mu ne moreš povedati?"

"Povedal sem mu, pa mu seveda ne morem tega tudi dokazati: kakor se zdi, se Upton zelo hudo boji, da ne bi novica prišla v napačne roke. In zdaj sledi najbolj čudna stvar v vsej zadevi: Boji se Gadsdena!"

Sam ga debelo pogleda: "Pa menda ne Mr. Stephena Gadsdena, ki stanuje tu v Torre?"

"Da, njega," odvrne Jim. "Glej, Sam! Kolikor morem iz vsega doznati, je Upton raziskovalec; prišel je v neko dolino, daleč noter v oddaljeno in neznano pokrajino in se ne more vrniti brez tuje pomoči."

"Pa saj ni pri zdravi pameti!" reče Sam. "Kako za božjo voljo naj mu kdo pomaga, če ne ve, kje naj ga išče?"

"Človek, ki naj bi mu pomagal, je profesor Thorold."

"Kdo je to?"

"Velika glava na polju znanosti. Velik v starinoslovstvu."

Sam nagrbnči čelo in zagode: "Bolje bi bilo, ako bi tako govoril, da te tvoj tovariš lahko razume."

"No, da: izvedenec v starih mestih in starih narodih," mu pojasni Jim. "Upton pravi, da stanuje Thorold blizu Appledore v kraju, ki mu pravijo Ludford. Uptonov stric je in Upton prosi, naj bi šel jaz k njemu in ga pripeljal semkaj."

"Le čemu?" vprašuje Sam. "Znake, ki jih pošiljaš, more prav tako poslati Gadsden kakor Thorold."

"Ne. Thorold ima geslo in kakor hitro bo Upton to geslo zaslišal, bo vedel, da Thorold z njim govori ter temu povedal, kje se nahaja in vse drugo."

Sam kar strmi, nato pa neumno vpraša: "Kaj pa misliš zdaj storiti?"

"Grem naravnost v Ludford k prof. Thoroldu."

"Vožnja tja in nazaj stane okrog dvanajst čukov (čuk, angl. bob, šiling, angleški denar, zdaj vreden 25c; 20 šilingov da 1 funt, torej okoli \$25.00; vsak šiling ima pa 12 penov — penny)," reče Sam, "midva pa imava le tri šilinge in pol."

"Saj imava kolo," odgovori Jim. "V enem dnevu opravim —." Tu preneha kot bi odrezal. "Kaj je bilo to?" Krikne, skoči pokonci, plane k vratom, jih sunkoma odpre in zdirja ven.

(Dalje prih.)

SLOVENSKE PLOŠČE.

25000-F—Ribniška korajza, petje, duet	
Kranjski piknik, petje, duet	75c
25001-F—Na ofceti	
Juhu polka, harmonika	75c
25002-F—Juhu valček	
Domžalska polka, harmonika	75c
25003-F—Vaška serenada	
Naš maček je pa sam doma, petje, duet	75c
25005-F—Kaj ne bila bi vesela	
Sirotek, ženski duet	75c
25011-F—Pokšotič	
25014-F—Planinsko veselje	
Čevljarska polka, kmetska banda	75c
25016-F—Koračnica otroških pesni	
Na povelje, koračnica, instrumentalni kvartet	75c
25017-F—Zapoj mi ptičica glasno, petje z orkestr.	
Ptička, petje z orkestr.	75c
25019-F—Stiglic, valček	
Gorica, polka, slov. tercet	75c
25020-F—Stari kranjski valček	
Štajerska, harmonika	75c
25027-F—Sobotni večer, valček	
Nedelja, polka, harmonika in klavir	75c
25031-F—Na sveti večer pri Hošlink	
Pred volitvami, komična prizora	75c
25033-F—Gor čez Izaro	
Oj tam za goro, moški kvartet	75c
25035-F—Slovenska polka	
Slovenski lendler, tamburice	75c
25036-F—Slovenski valček	
Radostna, polka, harmonika, kvartet	75c
25037-F—Stoji, stoji Ljubljanka	
Sinoči je pela, slovenski kvartet, petje	75c
25039-F—Na poti v stari kraj, 1. in 2. del	
Ti si moja, valček, Hojer trio	75c
25040-F—Hojer valček	
Pečlarska polka, instrument. trio	75c
25041-F—Veseli rudarji, koračnica	
Sladki spomini, valček, Hojer trio	75c
25042-F—Daleč v gozdu, valček	
Večerni valček, orkester	75c
25043-F—Polka štaparjev	
Burja, koračnica, orkester	75c
25044-F—Coklarska koračnica	
Triglavske valčke, Hojer trio	75c
25045-F—Mazulinka	
Ptičja ohcet, šotič, Hojer trio	75c
25046-F—Ljubezen in pomlad	
Slovensko dekle, petje, moški kvartet	75c
25047-F—En starček je živel	
Sijaj solčice, moški kvartet	75c
25048-F—Na kranjskih gorah, polka	
Gospodarstvo, lendler, instrument. trio	75c
25049-F—Zadovoljni Kranjci	
Prišla bo pomlad, moški kvartet	75c
25051—Vzajemnost, šotič	
Kukavica, valček, Columbia kvintet	75c
25052—Na Adriatskem bregu, valček	
Na veseli svatbi, polka, harmonika duet	75c
25053—Hribski ponižajte se	
Jaz bi rad rudečih rož, moški kvartet	75c
25054—Bodimo veseli, polka	
Na jadranski obali, valček, instr. trio	75c
25055—Vigred se povrne	
Oj dober dan, moški kvartet	75c
25056—O mraku	
Dolenjska, moški kvartet	75c
25057—Slovenec sem	
Perice, moški kvartet	75c
25058—Janez Čuk in Milka Sova, I. del	
Janez Čuk in Milka Sova, II. del	75c
25059—Jaka na St. Clairu, polka	
Clevelandski valček, instr. trio	75c
25060—Ziben šrit za ples	
Šuštar polka, harmonika	75c
25061—Žužemberk polka	
Zadnji poljub, valček, harmonika duet	75c
25062—Povster tanc	
Ribniška polka, harmonika in kitare	75c
25063—Ančka pojd plesat, valček	
Tromplan za ples, harmonika in instr.	75c
25064—Ribniška, I. del	
Ribniška, II. del, moški kvartet	75c
25065—Samo še enkrat, valček	
Ven pa not, polka, instrumentalni trio	75c
25066—Kranjski spomini, valček	
Luna valček, orkester	75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljave. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET

CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Ponavlja se.

Več ko štirideset let je preteklo od časa, ko je nastala velika kontroverza med dijaki in profesorji na gimnaziji glede evidence dokaza, da je Bog. V sedmem razredu je predaval propedeutiko profesor F. W. Hahn. Bil je Kantov privrženec, in znano je, da je ta filozof trdil, da se strogo znanstveno ne more dokazati, da je Bog. To naziranje je zastopal tudi profesor Hahn. Ni šlo morda za kako tajenje božje eksistence, nikakor ne, saj je bil imenovan profesor teodaj prav v katoliškem taboru, šlo je le za to, ali je trditelj Kantova resnična. Prerekanje se je razširilo tudi med druge profesorje in je prešlo v javno časopisje.

Čudno. Po preteku te dolge dobe naletim na prav enako prerekanje v mesečniku "Forum" tu v Ameriki. Mesečnik se imenuje sam "mesečnik (magazine) of controversy", in namen je nekako, naj bi se čula oba zvana, da se resnica prav spozna. Ampak resnica navadno slabo odreže, ker najde zelo slabe zagovornike.

Kontroverza se suče okoli vprašanja: "Is there anything left of religion?" Negativno stran zastopa neki Theodore W. Darnell, pozitivno pa dr. Parkes Cadman. Vrlo slabo je na obeh straneh.

Darnell zida na podlagi, da se je človeštvo dvignilo iz fetišizma do monoteizma. Pri tem se sklicuje na avtoriteto Jamesa Harveya Robinsona, in — razume se — mu pritrdi. Zagovornik dr. Cadman pa je očitno niti ne ve, da je Robinson zelo slaba avtoriteta, ker je bila njegova trditelj znanstveno ovržena z vso evidence. Najresnejši preiskovalci so jasno in točno dokazali, da je imel človek najprej monoteistična naziranja in je šele zdrknil v fetišizem, toraj šel navzdol. Kako naj toraj dr. Cadman zagovarja, ko sam ne stoji na temelju resnice? — Prav lahko bi se prepiral, da je Robinson slaba avtoriteta, a katoliškega bogoslovja se ljudje ogibajo in se — blamirajo.

Druga točka zadene prav na kontroverzo, ki je divjala v moji dobi na gimnaziji. Dr. Cadman je sicer učen mož, a stoji na Kantovem naziranju, da se ne more baje dokazati, da je Bog, namreč evidentno znanstveno. Cadman meni, da mnogi znanstveniki podkovani moške pač "Boga priznavajo kot fakt, ki pa se ne more ne dokazati, niti ne ovreči." Skoro dobesedno, kakor je bilo na gimnaziji.

Ampak, da je Bog, se dokaže prav evidentno po razumu. To je tako gotovo, kakor je gotovo, da je šest in pet enajst, ali, da človek obstaja, eksistira. Vzrok sledi vzroku, to vidimo z lastnimi očmi. Naravnost absurdna bi bila trditev, da bi se ti začasni vzroki podaljšali v neki neskončni verigi brez kakega prvotnega vzroka. Neki vzrok je moral biti prvi. To je fakt. Prvi vzrok ni imel vzroka, in ker tak nepovzročen vzrok more biti le Bog, je fakt, da Bog je, da eksistira, in je ta fakt dosežen potom našega zdravega razuma.

Kakor se aksiom mora sprejeti kot aksiom, tako se tudi nikogar ne more prisiliti, da sledi evidenci razuma. Med protestanti dr. Cadman ni edini, ki s Kantom odklanja evidence dokaza, da je Bog. Isto naziranje je bilo slišati nedavno od tega iz ust metodistovskega učenega škofa, Francis McConella, ko je stal v kontroverzi z zgodovinarjem in so-

ciologom Harry Elmer Barnesom.

Na grško in skolastično filozofijo gledajo gotovi moderni učenjaki z nekim prezirom in pomilovanjem. Pravijo in trdijo, da se ne moremo zanesti na naše čute, in zato niti ne moremo sprejeti evidence, ki prihaja od te strani. In ker naši čuti prinašajo nam evidence, da je Bog, se ne moremo zanesti, da je Bog.

Pri tem pa ne vidijo, da more le kak "filozof" biti tak bedak in tako bedaško postopati. Vsak navaden zemljan, kakršnega srečamo na cesti, ve, da se more na svoje oči zanesti, ako je drugače pri dobri in zdravi pameti. Ti "filozofi" nočejo verjeti lastnim očem, a ne podajo niti sence kakega dokaza, da lastnim očem ni zaupati.

V človeku je pač poleg razuma še tudi — volja, in ta igra nehoti zelo, zelo važno vlogo pri teh in enakih kontroverzah.

Vsekako je pa zanimivo, kako se eno in isto ponavlja v raznih dobah in na raznih mestih.

* * *

"America's brightest youth."

Bilo je 47 amerikanskih fantov, ki so "kompetirali" za Edisonovo "nasledstvo." Alva Thomas Edison ni bil kriv, ako je časopisje označilo Wilbura Brothertona Hustona, šestnajstletnega fanta iz Seattlea, za "America's brightest youth" — za najbolj razvitega fanta v Ameriki. Brightest — najbolj razborit? He, he.

To je stara navada, da se cedijo pri takih prilikah sline, in punce so zavijale oči in junaka izpraševale, kako zajtrkuje, kaj misli o prohibiciji in kdaj se namerava poročiti. Oh — the brightest youth! Razboriti Wilbur je pametno molčal in pustil solzave punce pri sli-

nah. Ampak odgovoril je na vprašanja Edisonove izpraševalne komisije. Med drugim je bil vprašan: "Kdaj smatraš laž za dovoljeno?" In Wilbur je odgovoril: "V slučaju resnih težkoč (troubles), bolečin in žalosti ampak si prav nič ne pomagaj."

The brightest youth — he, he. Fantček iz kake nedeljske katoliške šole bi odgovoril malo drugače in pravilno. Povedal bi: "Laž prav nikoli ni dovoljena."

Wilburjev oče je episkopalni škof. Morda mu postavi glavo na pravo mesto, potem naj gre Wilbur in poizkusi naj se v težki nalogi, ki mu je bila podeljena. Sreča naj mu bo mila, ampak poleg sreče bo potreboval še marsikaj.

* * *

Sovjetizem in komunizem. Sovjetizem je nekaj popolnoma različenega od komunizma. Bistvo sovjetizma najdemo v sledečem reku: "Meum tuum est et tuum meum est — moje je tvoje in tvoje je moje." Zelo lep nauk, pristno krščansko načelo. To je evangelij enake delitve in razdeljevanosti.

Kakšno pa je bistvo komunizma? He, he. Prvi del reka komunizem dobro ume: "Tuum meum est — tvoje je moje," ampak drugi del se v praksi glasi: "Sed meum tuum non est — moje pa ni tvoje." Poglejte v Moskvo, ako niste naivni, in nimate dilce pred očmi. Komunizem, kakor se kaže v praksi in v Moskvi, je vedencopozna praktika cestnih roparjev, praktcirana nad celim velikim narodom.

That's the difference.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

VELIKO ŠTEVILO POTNIKOV,

ki so bili tekom tega leta odpremljeni od nas v Evropo, dokazuje našo točno in zadovoljivo postrežbo.

Že zdaj sprejemamo priglasbe za bodoči božični izlet v staro domovino. MI PRODAJAMO ŠIFKARTE VSEH PAROBRODSKIH KOMPANIJ.

Mi izdelujemo afidavite, prošnje za deklaracijo o zakonitem prihodu semkaj, prošnje za potne liste in za dovoljenje za povratek v Ameriko; pooblastitve in tako dalje.

PREPRIČAJTE SE O TEM,

kako je pripravno pošiljati denar z našim posredovanjem.

RAZEN V NAŠO DOMOVINO POŠILJAMO DENAR TUDI V VSE OSTALE DELE CIVILIZIRANEGA SVETA — PO POŠTI IN BRZO JAVNO — V TUJI VALUTI IN V DOLARJIH. HITRA POSTREŽBA; NIZKE CENE.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

